

ΘΕΜΑ: Το χωριό ΣΕΝΙΤΣΑ

ΠΡΟΣ

και η επιστολή του

Τους αναγνώστες του βιβλίου

ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ ΤΟΥ ΑΙΤΩΛΟΥ

«ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ ο Άγιος των παιδικών μου χρόνων» του

προς τους κατοίκους της ΣΕΝΙΤΣΑΣ.

Χρ. Ευαγγέλου 2010

Από τον Μάρκο Ε. Θάνο

Το χωριό μου ΣΕΝΙΤΣΑ Μαργαριτίου – Πάργας, είναι γνωστό με το όνομα τούτο πολλά χρόνια πριν περάσει από εδώ Ο ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ, και οι κάτοικοί του δεν ήρθαν στο χωριό μας μετά το πέρασμα του ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ.

Οι κάτοικοι της ΣΕΝΙΤΣΑΣ είναι γηγενείς, ανέκαθεν ντόπιοι, και στα χρόνια της Τουρκοκρατίας παρέμειναν αδάμαστοι... και κράτησαν ανεπηρέαστη και Ελεύθερη την Χριστιανική και Εθνική Ελληνική Συνείδηση!... «Ήταν, το χωριό μας, ένα Μικρό Σούλι, μαζί με το Λιβαδάρι, στα ριζά των βουνών Μπετζεβελιός και Κρασιά».

Προς τιμήν λοιπόν αυτής της Σενίτσας, με ιστορία από πολλές εκατονταετίες, το χωριό μας ονομάζεται σήμερα Ελευθέρι.

Οι παππούδες των παππούδων μας, μας έχουν αφήσει τις βάσιμες πληροφορίες ότι **το Σχολείο της Σενίτσας πρωτοκτίστηκε με συμβολή του ΠΑΤΡΟΚΟΣΜΑ, ο οποίος έγραψε και σχετική επιστολή προς τους κατοίκους της Σενίτσας και όρισε Σχολική Επιτροπή για το κτίσιμο του Σχολείου.**

Θεώρησα Ιερό Χρέος μου και Πατριωτικό Καθήκον, να αποκαταστήσω την ιστορική αλήθεια «για το χωριό ΣΕΝΙΤΣΑ και την επιστολή Κοσμά του Αιτωλού προς τους κατοίκους της ΣΕΝΙΤΣΑΣ», γι' αυτό έκανα τις «ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ – ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ - ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ»

Ιανουάριο 2011, με αφορμή τις αβάσιμες αμφιβολίες που εκφράζει ο συγγραφέας Χρ. Ευαγγέλου στις σελ. 165-170 του βιβλίου του «ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ ο Άγιος των παιδικών μου χρόνων». 2010.

Το βιβλίο τούτο του Χρ. Ευαγγέλου, όπως ο ίδιος διευκρινίζει, δεν αποτελεί έρευνα και επιστημονική εργασία, αλλά στηρίζεται σε στοιχεία που κατέγραψε από υπάρχουσα βιβλιογραφία και σε πληροφορίες που του έδωσαν άνθρωποι από περιοχές Θεσπρωτίας, που πέρασε και δίδαξε ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός. Είναι ένα ευκολοδιάβαστο και πολύ καλό βιβλίο για τον Κοσμά τον Αιτωλό, κυρίως στο αντικείμενο που αναφέρεται στη ζωή του, της περιοδείας, τις προφητείες, τις επιστολές του, το Παιδαγωγικό, Χριστιανικό και Εθνεγερτικό λόγο του, κλπ.

Όμως ο συγγραφέας στο ΙΕ' κεφ. (σελ. 165-170) του βιβλίου ξεφεύγει τελείως από το κυρίως αντικείμενο, που είναι μόνο ο Κοσμάς ο Αιτωλός, και παραθέτει, χωρίς βάσιμο λόγο, αόριστα δικούς του προβληματισμούς, και αβάσιμες αμφιβολίες για το χωριό Σενίτσα και την επιστολή Κοσμά του Αιτωλού προς τους κατοίκους της Σενίτσας...

Τέτοιες αόριστες αμφιβολίες του συγγραφέα, για κάτι που είναι εκτός πνεύματος και σκοπού του βιβλίου, και που δεν διάβασε, ούτε άκουσε κάπου, δεν αφορούν τους αναγνώστες του βιβλίου, και δεν έχουν νόημα να παρεμβληθούν σε ένα τέτοιο καλό βιβλίο. Διότι, αν ο αναγνώστης παραμείνει με τους αόριστους προβληματισμούς και αμφιβολίες του συγγραφέα, τότε χάνεται το νόημα και η ουσία όλων, όσα άλλα

ωραία γράφονται στο βιβλίο!

Γι' αυτό, στο πνεύμα που επικαλείται ο συγγραφέας ότι: «Η καλόπιστη κριτική είναι καλοδεχούμενη... όπως καλοδεχούμενες είναι και τυχόν πληροφορίες», **έκανα καλόπιστα και καλοπροαίρετα αυτές τις «ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ – ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ – ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ» στο βιβλίο του Χρ. Ευαγγέλου, ώστε το υπέροχο τούτο βιβλίο σε ενδεχόμενη επανέκδοση να είναι πληρέστερο και χωρίς αβάσιμα ερωτηματικά και αμφιβολίες.**

Η εργασία μου αυτή είναι δημοσιεύσιμη. Την προσφέρω ως συμπληρωματική στο βιβλίο του Χρήστου Ευαγγέλου, δίνοντας στους αναγνώστες πειστικά στοιχεία και βάσιμα ντοκουμέντα, που εξαλείφουν τις αμφιβολίες του συγγραφέα, και επιβεβαιώνουν, **ότι το χωριό ΣΕΝΙΤΣΑ Μαργαριτίου – Πάργας υπήρχε πολλά χρόνια πριν να περάσει από εδώ ο Κοσμάς ο Αιτωλός, και ότι περνώντας έγραψε στους κατοίκους του χωριού μας επιστολή που όρισε και την Επιτροπή για το κτίσιμο του Σχολείου!**

Εύχομαι σε όλους Υγεία και την Ευλογία του ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ!

ΣΕΝΙΤΣΑ – Ελευθέρι, Αύγουστος 2011

Μάρκος Ε. Θάνος

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ

Από το βιβλίο

**«ΚΟΣΜΑΣ ο ΑΙΤΩΛΟΣ ο Άγιος των παιδικών μου χρόνων»
του Χρ. Στεφ. Ευαγγέλου.2010.**

Από το Μάρκο Ε. Θάνο

1. ΠΡΟΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Το βιβλίο τούτο εκδόθηκε με χορηγία του Δήμου Μαργαριτίου, και έγινε η παρουσίασή του στο Μαργαρίτι μπροστά σε πολυπληθές ακροατήριο στις 24 Αυγούστου 2010. Ήταν η ημέρα της γιορτής του Αγίου Κοσμά που γίνεται στο Μαργαρίτι και Σενίτσα (Ελευθέρι) το Μεγάλο Πανηγύρι στη μνήμη του Αγίου!

Η έκδοση σε βιβλίο της εργασίας του Χρ. Στεφ. Ευαγγέλου είναι προσφορά του Συγγραφέα, όπως ο ίδιος αναφέρει, στο πρόσωπο του Κοσμά του Αιτωλού, τον Άγιο της περιοχής μας και στους απλούς αναγνώστες που θέλουν να γνωρίσουν τον βίο και το έργο αυτού του Ιεραπόστολου και Εθνεγέρτη που είναι μια από τις μεγαλύτερες θρησκευτικές και εθνικές προσωπικότητες, ο αναγεννητής του Γένους, και θεμελιωτής της ελληνοχριστιανικής παιδείας του υπόδουλου Ελληνισμού! Όπως τόνισαν ο κ. Ευαγγέλου και ο Δήμαρχος Μαργαριτίου ο κ. Ι. Λώλος η παρουσίαση του βιβλίου έγινε ανήμερα της γιορτής του Αγίου 24 Αυγούστου 2010, με πρόθεση «να τιμήσουμε τον Κοσμά τον Αιτωλό που πέρασε και δίδαξε στο Μαργαρίτι και στη Σενίτσα (Ελευθέρι) με την ευκαιρία της συμπληρώσεως διακοσίων τριάντα (230) χρόνων από τον θάνατό του».

Επισημαίνεται ότι την πρόταση για την χορηγία του βιβλίου από τον Δήμο Μαργαριτίου έκανε ο ίδιος ο Συγγραφέας και αποδέχτηκε το Δημοτικό Συμβούλιο Μαργαριτίου. Την πρόταση αυτή υιοθέτησε και το Διοικητικό Συμβούλιο της «Αδελφότητας Ξενιτεμένων Μαργαριτίου» και συνεργάστηκε με τον Δήμο για την έκδοση του βιβλίου.

Διευκρίνισαν δε και ο Δήμαρχος κ. Ι. Λώλος αλλά και ο Συγγραφέας κ. Χρ. Ευαγγέλου, πως σε ανταπόδοση της χορηγίας του Δήμου ο Συγγραφέας δήλωσε ότι παραιτείται από κάθε οικονομικό όφελος από το βιβλίο.

Για την αγαστή αυτή συνεργασία έκδοσης του βιβλίου που αναφέρεται στον Κοσμά τον Αιτωλό, τον Άγιο της ευρύτερης περιοχής μας, αξίζουν έπαινοι στον

συγγραφέα Χρ. Ευαγγέλου καθώς και στο Δημοτικό Συμβούλιο Μαργαριτίου και Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Ξενιτεμένων Μαργαριτίου».

Ο «Πατροκοσμάς» έχει παραμείνει ζωντανός θρύλος με το πέρασμά του στη περιοχή μας, είναι ο ζωντανός Άγιος στις καρδιές των προπαππούδων, παππούδων, γονέων και των δικών μας «παιδικών μας χρόνων», κι' έχει μεγάλη σημασία κι' ενδιαφέρον να γνωρίσουμε περισσότερες πληροφορίες για την ζωή, τα θαύματα, τις προφητείες, τις Διδαχές του, και Ελληνοχριστιανική εθνική προσφορά του!

Η εκδήλωση της παρουσίασης του βιβλίου ήταν πράγματι εντυπωσιακή για τα δεδομένα του τόπου μας. Είχε πάρα πολύ κόσμο, που με ένθερμο ενδιαφέρον και συγκίνηση παρακολουθούσε την παρουσίαση – περιήγηση μέσα στις σελίδες του βιβλίου – κι' έδειχνε σαν να αισθάνεται πως βλέπουν και ακούνε το πνεύμα του ΑΓΙΟΥ τους, τον Άγιο Κοσμά!

Έτσι είδα εγώ αυτή την εκδήλωση, που αποκλειστικά, γι' αυτήν πήγα αυθημερόν από Λάρισα – Μαργαρίτι – Λάρισα.

Το βιβλίο είναι ευπαρουσίαστο. Στο εξώφυλλο, η εικόνα του Σχολείου που έχτισε ο Άγιος Κοσμάς στην Σενίτσα το 1779 και η εικόνα του Αγίου που είναι στην εκκλησία του Αγ. Βασιλείου Μαργαριτίου μας προδιαθέτουν εμάς της ευρύτερης περιοχής Μαργαριτίου πως έχουμε μπροστά μας, τον ίδιο τον Άγιο μας!... Είναι καλά στοιχειοθετημένα, καταχωρημένα, και ταξινομημένα η ύλη με τα θέματα για την ζωή του Κοσμά του Αιτωλού, τις περιοδείες του, τις προφητείες του, τις επιπιστολές του, τον παιδαγωγικό, Χριστιανικό και Εθνεγερτικό λόγο του, τον Μαρτυρικό θάνατο του καθώς και τις ενθύμισες ως ζωντανός θρύλος που άφησε στο πέρασμά του!..

Ο Χρ. Ευαγγέλου με γλώσσα απλή και κατανοητή περιγράφει το βίο, την ιεραποστολική και Εθνική δράση με πληροφορίες που μεταφέρει από την υπάρχουσα βιβλιογραφία για τον Άγιο Κοσμά τον Αιτωλό. Διευκρινίζει ο συγγραφέας ότι δεν προβαίνει σε βάθος έρευνα αλλά έκανε μια επιλογή και σύντομη περιγραφή των σπουδαιότερων γεγονότων, που αφορούν τον Κοσμά τον Αιτωλό, αναφέροντας κάθε φορά και το βιβλίο με το όνομα του συγγραφέα.

Τον συγγραφέα του βιβλίου τούτου τον γνωρίζω τα τελευταία χρόνια από άλλα γραφόμενά του και είμαι τακτικός αναγνώστης του. Μου αρέσουν το ύφος δηλαδή ο τρόπος και η τεχνική έκφρασής του, και η απλή, κατανοητή δική του συναισθηματική έκφραση των περιγραφών που κάνει. Τα γραπτά του είναι ένα ευκολοδιάβαστο και ευχάριστο ανάγνωσμα!

Έτσι ακριβώς είναι γραμμένο και το βιβλίο τούτο. Αν, και όσα γράφει τα μεταφέρει επιλεκτικά από άλλους συγγραφείς, όμως ο τρόπος που εδώ τα εκφράζει είναι πιο προσιτός στον αναγνώστη και τον κάνει να αισθάνεται πως βρίσκεται στην εποχή του Πάτερ Κοσμά του Αιτωλού, και ότι είναι στις ακολουθίες του που βλέπουν και ακούνε τον ίδιο τον Άγιο Κοσμά τον Αιτωλό!...

2. ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ

Στον επίλογο του βιβλίου ο συγγραφέας καταλήγει ότι «κατέβαλα κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε να είναι η εργασία αυτή πληρέστερη, ωστόσο λογικό είναι να υπάρχουν λάθη» και συνεπώς «η καλόπιστη κριτική είναι καλοδεχούμενη».

Καλόπιστα λοιπόν, και καλοπροαίρετα κάνω εδώ μερικές επισημάνσεις και προβαίνω σε κάποιες διευκρινήσεις ώστε πράγματι, σε ενδεχόμενη επανέκδοση, το βιβλίο αυτό να είναι πληρέστερο.

2.α. Λάθη τυπογραφικά ή εκ παραδρομής.

1) Στη σελ. 39: γράφει: «τέλη Μαρτίου 1779 βρίσκεται στους Παπαδάτες. Από εκεί πήγε στη **Σαμαρίνα** και έφτασε στην Πρέβεζα».

Το σωστό είναι: «... πήγε στη **Καμαρίνα** (όχι Σαμαρίνα).

Διευκρίνιση: Η Σαμαρίνα είναι χωριό στο βουνό Σμόλικας στο Νομό Γρεβενών,

ενώ η Καμαρίνα είναι χωριό έξω από την Πρέβεζα κοντά στο Ζάλογγο, και είναι μεταξύ Παπαδάτες και Πρέβεζας...

2) Στη σελ. 40 γράφει: «Στο Δέλβινο, όπως τον πληροφορήσαν από το **Συράκο...**»

Το σωστό είναι: ... όπως τον πληροφορήσαν από **Σιρακάτες** (όχι **Συράκο**).

Διευκρίνιση: Το χωριό Συράκο είναι στο Νομό Ιωαννίνων, ενώ οι Σιρακάτες είναι χωριό κοντά στο Δέλβινο... Εκεί κοντά στο Δέλβινο στο χωριό Κρογκούς πληροφορήθηκε ο Άγιος Κοσμάς από τον παπά των Σιρακάτων ότι διαφωνούν για το σχολείο και έτσι έγραψε ο Άγιος Κοσμάς την επιστολή προς τους κατοίκους των Σιρακατών... για να κτισθεί το σχολείο.

3) Στη σελ. 40 γράφει: ... «φθάνει στα Γιάννενα 4 Αυγούστου 1779. ... Μετά τα Γιάννενα πήγε προς βορειότερα... Ηπείρου και Αλβανίας. **Από τη Χειμάρρα έστειλε την τελευταία επιστολή.** Συνέχισε...» κλπ.

Το σωστό είναι: ... «Από περιοχή ΠΡΕΜΕΤΗΣ έστειλε την τελευταία του επιστολή προς τους κατοίκους Χειμάρρας.»

Διευκρίνιση: Ίδε Φ. Μιχαλόπουλος «Κοσμάς ο Αιτωλός», σελ. 117 όπου λέει: «Εκείθε» (δηλαδή Πρεμετή) έστειλε στους Χειμαρρειώτες...»

4) Στη σελ. 161: Για την 7η επιστολή προς κατοίκους Χειμάρρας στην χρονολογία γράφει: «Αωθ. μην Αύγουστος...» δηλ 1879 Μήνας Αύγουστος.

Το σωστό είναι: αφοθ' μην Αύγουστος..., δηλ. 1779... (όχι 1879)

Διευκρίνιση: α) Η συμβολική γραφή των αριθμών με γράμματα είναι:... το Χ = 600, το ψ = 700 και το ω = 800.

β) Όπως γράφονται σωστά οι χρονολογίες των άλλων επιστολών στην 162 σελ. του βιβλίου τούτου.

5) Στη σελ. 170, στο τάφο του Αγίου γράφει: «...με εντολή του Αλή Πασά το 1914,...»

Το σωστό είναι: «... με εντολή του Αλή Πασά το 1814 (όχι 1914).

Διευκρίνιση: Το 1914 δεν ζούσε ο Αλή Πασάς. Τον είχε σκοτώσει τουρκικό απόσπασμα το 1822 στο νησί της λίμνης Ιωαννίνων.

6) Στη σελ. 165 γράφει: ... «Με τον κ. Ε. Νάστα... μου ανέφερε (όχι ανέφρε) τα εξής:...ο Άγιος κήρυξε στη περιοχή Λιοφάτα. Μετά... και τοποθέτησαν σταυρούς σε τρία σημεία.....

...Ο πρώτος σταυρός... ο δεύτερος στη τοποθεσία....και ο τρίτος σταυρός **στο Λειβαδάρι.**

«Ανέβηκε σε μία πέτρα... (όπου)... Αργότερα... κτίσθηκε η σημερινή Εκκλησία στη μνήμη του...»

Το σωστό είναι: ... «**ο τρίτος σταυρός στη τοποθεσία Λιοφάτα**» (όχι **Λειβαδάρι**).

Διευκρίνιση: Στη σελίδα 19 του βιβλίου υπάρχει η φωτογραφία της Εκκλησίας του Αγίου Κοσμά στη τοποθεσία Λιοφάτα Ελευθερίου (Σενίτσα) που είδε και φωτογράφησε ο ίδιος ο συγγραφέας Χρ. Ευαγγέλου.

7) Στη σελ. 167 γράφει: Να σου πω τώρα πως κτίστηκε η Εκκλησία. «..... **Ο αδελφός μου ο Βαγγέλης...**

(έτσι) ... «αποφάσισε **ο αδελφός μου** να κτίσει Εκκλησία».

Το σωστό είναι: ... **ο ξάδελφός μου** ... (όχι αδελφός)

Διευκρίνιση: Την Εκκλησία την έκτισε ο Βαγγέλης Θάνος, ο οποίος είναι πρώτος εξάδελφος του Κίτσιου Θάνου που δίνει πληροφορίες στον συγγραφέα Χρ. Ευαγγέλου.

8) Στη σελ. 167. Για τις πληροφορίες από Δημήτριο (Μήτσο) Μάτη γράφει: ... «**Με τον κ. Δημήτριο Ιωάννου Μάτη...**»

Το σωστό είναι: ... «**Δημήτριο Μάτη...**» (χωρίς το Ιωάννου).

Διευκρίνιση: Ο πατέρας του Μήτσο Μάτη λεγόταν Γεώργιος και όχι Ιωάννης. Ήταν ο πασίγνωστος στην ευρύτερη περιοχή μας ο ΓΚΙΚΑΣ ΜΑΤΗΣ!

9) Στη σελ. 167. Επίσης για πληροφορίες από Μήτσο Μάτη, που μιλούσε με τον συγγραφέα στο μεγάλο Πλάτανο Πλατείας Μαργαριτίου.

Γράφει στην προ τελευταία παράγραφο: «Ο Πατροκοσμάς πέρασε από εδώ και μίλησε... για την πέτρα που είναι στην νέα εκκλησία... που **εξουράστηκε** ο Πατροκοσμάς, πιστεύω ότι δεν πρέπει να αληθεύει γιατί εκεί δεν υπάρχει τίποτε.

Ήταν κτήμα κάποιου Αγά. Ωστόσο δεν μπορώ να το αμφισβητήσω.

Αντίθετα για την πέτρα του προφήτη Ηλία στο Λιβαδάρι το έχω ακούσει...»

Επειδή δεν βγαίνει νόημα όπως γράφεται στο βιβλίο, ρώτησα τον Μήτσο Μάτη και μου διευκρίνισε ότι είπε πως:

«Για την πέτρα που **ξεκουράστηκε** (όχι εξουράστηκε ούτε ξουρίστηκε) ο Πατροκοσμάς,

. Ωστόσο αυτό δεν μπορώ να το αμφισβητήσω».

Η φράση: «Ήταν κτήμα κάποιου Αγά» δεν έχει θέση εκεί, αφού δεν σχετίζεται ούτε με τον Πατροκοσμά, ούτε με την πέτρα που ξεκουράστηκε ο Πατροκοσμάς.

Διευκρίνιση: Ο Μήτσο Μάτης λέει, πως με τον κ. Ευαγγέλου μίλησε στον Πλάτανο Μαργαριτίου και μίλησαν και για την Εκκλησία Αγίου Βασιλείου Μαργαριτίου. Λέγανε οι παλαιότεροι πως η Εκκλησία του Αγ. Βασιλείου ήταν κοντά στο τζαμί που ήταν κοντά στον Πλάτανο και ότι η περιοχή γύρω από τον Πλάτανο ανήκε σε κάποιον Αγά. Όπως επίσης, Αγάς είχε την δικαιοδοσία (όχι ιδιοκτησία) στα χριστιανικά χωριά, για να πληρώνουν το χαράτσι» επί Τουρκοκρατίας. Εγώ, μου είπε ο Μήτσος Μάτης, δεν ήξερα τον χώρο που είναι σήμερα η Εκκλησία Αγίου Κοσμά στο Ελευθέρι (Σενίτσα), κι' ούτε γνωρίζω τα σημεία που έβαλε σταυρούς. Απλά έκανα μία σκέψη, μήπως ο Πατροκοσμάς πέρασε στην επάνω Σενίτσα (στην Παληοσενίτσα) και όχι στην σημερινή, κατέληξε ο Μήτσο Μάτης.

Συνεπώς η φράση: «**Ήταν κτήμα κάποιου Αγά**» που από παραδρομή μπήκε στην περιγραφή για την πέτρα στην θέση «Λιοφάτα» της Σενίτσας, όπου κάθισε ο Άγιος Κοσμάς και όπου πράγματι μοσχοβολούσε ο τόπος και κτίστηκε η σημερινή εκκλησία, είναι σωστό να παραλειφθεί σε ενδεχόμενη βελτιωμένη επανέκδοση του βιβλίου.

10) Στη σελ. 197. Στη τελευταία σειρά της παραγρ. 5.1 γράφει: «...»1904-1775 = 125)»

Το σωστό είναι: «(1904 – **1779** = 125)»

Διευκρίνιση: Από τον θάνατο του Αγίου Κοσμά (το 1779 όχι 1775) μέχρι το 1904 που ο Αρχιμανδρίτης Σωφρ. Παπακυριακού συνάντησε γέροντας που οι πατέρες τους είδαν και άκουσαν τον Κοσμά, είχαν παρέλθει τότε 125 χρόνια.

2.β. Αντιφάσεις για διασαφήνιση

1) Στη σελ. 33. Για το γράμμα προς Κατήν... γράφει ως χρονολογία: «1777...»

Όμως στην σελ. 163 γράφει ως χρονολογία «αποθ' μην Αύγουστος [χειρόγραφο]»

Δηλαδή χρονολογία «1779».

Τούτο χρειάζεται διευκρίνιση. Αν πρόκειται για την ίδια επιστολή του Αγίου Κοσμά, πρέπει να σημειωθεί ότι η μία χρονολογία δεν ισχύει. Ο Αυγουστίνος Καντιώτης αναφέρει την επιστολή προς Κατήν ως 12^η επιστολή με χρονολογία «αποθ'» δηλαδή ως 1779.

Ενώ ο Φ. Μιχαλόπουλος αναφέρει την επιστολή προς Κατήν με χρονολογία «αποθ'» δηλαδή 1777.

Συνεπώς, αν είναι δύο διαφορετικές επιστολές τότε πρέπει να δεχτούμε ότι προς το παρόν έχουμε 13 επιστολές και όχι 12 που αναφέρεται.

2) Στη σελ. 169. Στις κάτω γραμμές της σελίδας γράφει μια φράση: «Από το Μαργαρίτι πέρασε την πρώτη φορά το 1776 και ξαναπέρασε **χωρίς όμως να αναφέρεται τότε ακριβώς.**»

Τούτη η φράση δεν έχει νόημα να γράφεται εδώ, αφού αυτοαναιρείται από την διαβεβαίωση στην σελίδα 38 και 39 του βιβλίου τούτου, όπου διαπιστώνεται ότι έγραψε στις 2 Μαρτίου 1779 ο Άγιος Κοσμάς επιστολή στον αδελφό του Χρύσανθο και τονίζει: «Περιέρχομαι δε κατά το παρόν την Παραμυθίαν και Μαργαρίτην, ελπίζω δε...Αποθ' Μαρτίου β'...» (2 Μαρτίου 1779).

Επίσης... από την Παραμυθία πέρασε στο Μαργαρίτι και μετά πήγε στην Πάργα» ... Τελικώς κήρυξε έξω από την Πάργα...και τέλη Μαρτίου 1779 βρίσκεται...»

3) Στη σελ. 183 Για την παρουσία του Αγίου Κοσμά στην Ήπειρο γράφει μια αντιφατική πρόταση: «Στην Ήπειρο τον βρίσκομε στα 1775, στα 1777 και πάλι στα 1778 και 1779 [...]

Τούτη η φράση, ή πρέπει να παραληφθεί ή να γραφεί σωστά δηλαδή «Στην Ήπειρο τον βρίσκομε το 1775, το **1776**, το 1777, το 1778, και το 1779 [...], διότι αμέσως πιο κάτω γράφεται στο βιβλίο ότι το 1776 πέρασε στο Μαργαρίτι, που τον παρακολουθούσαν και Τούρκοι Πασάδες... και Παραμυθιά όπου το 1776 ανασύστησε το Σχολείο της πόλεως.

3. ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ

***Για το χωριό Σενίτσα Μαργαριτίου – Πάργας
και για την επιστολή του Κοσμά του Αιτωλού προς κατοίκους
Σενίτσας.***

(Σχετικά με το κεφάλαιο ΙΕ' του βιβλίου σελ. 165-170)

α) Η Διευκρίνιση στην ΕΙΣΑΓΩΓΗ και ΕΠΙΛΟΓΟ του συγγραφέα.

Πριν να κάνω διασαφηνίσεις για το χωριό Σενίτσα (Ελευθέρι) και την επιστολή του Αγίου Κοσμά προς τους κατοίκους της Σενίτσας αντιγράφω εδώ ακριβώς ότι γράφει ο συγγραφέας στην εισαγωγή και στον επίλογο του βιβλίου:

Στην εισαγωγή (σελ. 11) γράφει: ... «Διευκρινίζω ότι η εργασία μου δεν αποτελεί έρευνα σε βάθος και, απλά, στηρίζεται σε στοιχεία, που κράτησα κατά την ανάγνωση όλων των πηγών που βρήκα και σε πληροφορίες που μου έδωσαν άνθρωποι από τις περιοχές της Θεσπρωτίας από όπου πέρασε και δίδαξε.»

... «Επιθυμία μου είναι να τον γνωρίσουν και αυτοί που δεν έτυχε να διαβάσουν κάτι για την ζωή του.»

Στον επίλογο του βιβλίου (σελ. 201) γράφει για την εργασία του:

... «Επαναλαμβάνω ότι δεν αποτελεί έρευνα και επιστημονική εργασία. Απλά, από την υπάρχουσα βιβλιογραφία, έκανα μια επιλογή – καταγραφή των σπουδαιότερων κατά την γνώμη μου, γεγονότων που αφορούν τον Κοσμά τον Αιτωλό, αναφέροντας κάθε φορά τον τίτλο του βιβλίου και το όνομα του συγγραφέα. Απλά θέλησα να διαβάσουν τον βίο του, το έργο του οι απλοί αναγνώστες που δεν έχουν τη δυνατότητα να έχουν τα βιβλία που υπάρχουν. Τίποτε περισσότερο τίποτε λιγότερο.

... «Κατέβαλα κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε η όλη μου εργασία να είναι όσο το

δυνατόν πληρέστερη. Ωστόσο λογικό είναι να υπάρχουν λάθη. **Η καλόπιστη κριτική είναι καλοδεχούμενη.** Όπως καλοδεχούμενες είναι και τυχόν πληροφορίες για την ύπαρξη άλλων βιβλίων και κυρίως λαϊκών παραδόσεων για τον Άγιο Κοσμά.»...

Όταν διαβάζουν το βιβλίο οι Αναγνώστες, και κυρίως όσοι είναι ή κατάγονται από την ευρύτερη περιοχή Μαργαριτίου, διαπιστώνουν, ότι ο συγγραφέας, στο ΙΕ' κεφάλαιο του βιβλίου (σελίδες 165 έως και 170) είναι έξω από το πνεύμα και τον σκοπό του βιβλίου. Είναι έξω από το πνεύμα και το σκοπό, που τόσο ξεκάθαρα, απλά, ωραία και με σαφήνεια προσδιορίζει ο συγγραφέας, όπως προανάφερα, στην εισαγωγή και τον επίλογο του βιβλίου τούτου.

Διότι, ενώ διευκρινίζει ο συγγραφέας και στην εισαγωγή και στον επίλογο, ότι η εργασία του «δεν αποτελεί έρευνα σε βάθος και δεν αποτελεί επιστημονική εργασία» αλλά απλά κάνει επιλογή και καταγραφή, από υπάρχουσα βιβλιογραφία, γεγονότων για την ζωή και δράση του Αγίου Κοσμά, και επίσης ότι καταγράφει πληροφορίες που του έδωσαν άνθρωποι από τις περιοχές που πέρασε και δίδαξε ο Άγιος Κοσμάς, όμως στο κεφάλαιο ΙΕ' δεν περιορίζεται στο σκοπό και το πνεύμα του βιβλίου. Δεν αναφέρεται μόνο στη καταγραφή επιλογών από άλλους συγγραφείς, ή τις πληροφορίες που του έδωσαν οι ντόπιοι για το πέρασμα και διδασκαλία του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού στο Μαργαρίτι και Σενίτσα (Ελευθέρι). Δεν περιορίζεται στο κεφάλαιο τούτο μόνο σε όσα διάβασε σε βιβλία ή άκουσε από τους ντόπιους κατοίκους για τον Κοσμά τον Αιτωλό και που είναι για τους ντόπιους ο ΑΓΙΟΣ τους!

Αν και περιγράφει στο κεφάλαιο τούτο, όσα του διηγήθηκαν άνθρωποι από το Μαργαρίτι και Σενίτσα (Ελευθέρι) για τις τοποθεσίες που πέρασε και δίδαξε ο Άγιος Κοσμάς, όπως τα γνωρίζουν από τους προγόνους μας, όμως, καταγράφει στο βιβλίο και δικούς του προβληματισμούς ο συγγραφέας και αμφιβολίες, αν οι κάτοικοι της Σενίτσας Μαργαριτίου είναι ντόπιοι, γηγενείς, ή αν ήρθαν από Β. Ήπειρο, μετά το πέρασμα του Αγίου Κοσμά από την περιοχή Μαργαριτίου. Και επεκτείνεται ο συγγραφέας σε περιγραφή ενεργειών που έκανε για να στηρίξει τις αμφιβολίες του. Δηλαδή, πριν να γράψει τούτο το κεφάλαιο στο βιβλίο του, έγραψε και ρώτησε άλλη συγγραφέα να τον πληροφορήσει αν υπάρχουν δύο χωριά με το όνομα «Σενίτσα» και στην περίπτωση αυτή αν οι κάτοικοι από την Σενίτσα της Β. Ηπείρου ήλθαν στη «Σενίτσα του Μαργαριτίου». Και παρότι η συγγραφέας τον πληροφορεί πως «δεν γνωρίζω αν οι κάτοικοι της Σενίτσας Β. ηπείρου ήλθαν και κατοίκησαν στο Μαργαρίτι», ο κ. Ευαγγέλου συνεχίζει να αδικεί τον εαυτό του, αφού ξεφεύγει από το πνεύμα και σκοπό του βιβλίου του και μεταφέρει στο βιβλίο του δικούς του προβληματισμούς. «Ομολογώ, γράφει, ότι ο προβληματισμός μου μεγάλωσε και έπρεπε να βρω μια απάντηση. Για καλή μου τύχη.....ψάχνοντας, με μεγάλη ικανοποίηση, βρήκα ότι ανάμεσα Αργυρόκαστρου και Δέλβινου υπάρχει χωριό με το όνομα Σενίτσα».

Και διερωτάται ο συγγραφέας, μέσα στο βιβλίο, αν η επιστολή του Αγίου Κοσμά απευθύνεται στους κατοίκους της Σενίτσας Β. Ηπείρου, ή αν απευθύνεται σε τούτους εδώ τους κατοίκους Σενίτσας Μαργαριτίου, που έχουν την επιστολή του Αγίου Κοσμά, ως ιερό σύμβολό τους για την σκέψη και ευχή του ΑΓΙΟΥ προς τους κατοίκους της Σενίτσας και για την σκέψη και λατρεία των κατοίκων τούτων προς τον Κοσμά τον Αιτωλό, τον ΑΓΙΟ τους;!

Και αποφαινεται (σελ. 169) ο συγγραφέας, στην διερεύνησή του, ότι «η λύση μπορεί να βρεθεί από την χρονολογία που είναι γραμμένη η επιστολή προς τους Σενιτσιώτες»:

«Αποθ' Ιουλίου Κή» (28/7/1779). Και ακόμη, αποφαινεται (σελ. 168) στο βιβλίο ο συγγραφέας ότι «απαιτείται προσεκτική έρευνα στα Δημοτολόγια της Κοινότητας Σενίτσας (Ελευθερίου) και στον Δήμο Μαργαριτίου για να διαπιστωθεί αν υπήρχαν αυτά τα επίθετα (που αναγράφονται στην επιστολή) και «μέχρι που φθάνει η ρίζα

τους».

Δηλαδή, εδώ ο συγγραφέας προτείνει στον αναγνώστη του βιβλίου να διερευνήσει τα Δημοτολόγια για να μάθει από πού κρατάει η σκούφια μας; Τον αναγνώστη που θέλει να μάθει για την ζωή, τις προφητείες, τα θαύματα και τις διδασκαλίες του Αγίου Κοσμά, τον αφορούν να μάθει το γενεολογικό δέντρο και η καταγωγή των κατοίκων της Σενίτσας;

Τέτοιοι προβληματισμοί, τέτοια ερωτήματα και τέτοιες αντιφατικές αμφιβολίες αδικούν τον συγγραφέα που τα μεταφέρει στο βιβλίο. Είναι δικοί του προβληματισμοί που δεν αφορούν τον αναγνώστη και δεν έχουν κανένα νόημα να παρεμβληθούν σε ένα τέτοιο καλό βιβλίο.

Τελικά πού καταλήγει ο συγγραφέας γράφοντας στο βιβλίο, αντιφατικές απόψεις; Μήπως περιμένει απαντήσεις από τους αναγνώστες του βιβλίου;...

Επαναλαμβάνω ότι ένα τέτοιο καλό βιβλίο, αδικείται με το ΙΕ΄ κεφάλαιο του, όπου ο συγγραφέας ξεφεύγει από το κυρίως αντικείμενο, που είναι μόνο ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός. Είναι ο ΑΓΙΟΣ του τόπου που θέλουμε να τιμήσουμε με την παρουσίαση του βιβλίου, για την ζωή και το έργο του, και όχι οι προβληματισμοί και οι αμφιβολίες του όποιου συγγραφέα. Αυτά είναι εκτός πνεύματος και σκοπού του βιβλίου...

Διότι, αν ο αναγνώστης παραμένει με τους προβληματισμούς και τις αντιφατικές αμφιβολίες του συγγραφέα, τότε χάνεται το νόημα και η ουσία όλων όσα άλλα ωραία περιγράφεται στο βιβλίο! Και, το βιβλίο τούτο είναι πολύ καλό. Όμως θα είναι πάρα πολύ καλύτερο αν παραλειφθούν τελείως τα ερωτηματικά για το γενεολογικό δέντρο και την καταγωγή των κατοίκων της Σενίτσας περιοχής Μαργαριτίου – Πάργας.

β) Διασαφήνιση για την Σενίτσα

Στο κεφ. ΙΕ΄ σελ. 170 του βιβλίου ο κ. Ευαγγέλου συνεχίζει να κάνει αβάσιμες και αντιφατικές υποθέσεις για το χωριό Σενίτσα Μαργαριτίου, διότι ενώ αναφέρει ότι ο Άγιος Κοσμάς «είναι σίγουρο ότι πέρασε από την Σενίτσα Μαργαριτίου και μάλιστα ίδρυσε σχολείο», μετά αμέσως διερωτάται: «Μήπως όμως οι κάτοικοι της Σενίτσας της Β. Ηπείρου έφυγαν και εγκαταστάθηκαν στη θέση της σημερινής Σενίτσας και έδωσαν το όνομα του χωριού τους στο νέο τόπο;». Και καταλήγει τελικά ότι: «Το σημαντικότερο όμως είναι, ότι ο Άγιος πέρασε από τα μέρη μας και από τη Σενίτσα. Γι' αυτό δεν χωρά καμία αμφιβολία.»

Έτσι, χωρίς να το διάβασε σε κανένα βιβλίο και χωρίς να του έδωσε κανένας τέτοια πληροφορία ο συγγραφέας περιέλαβε στο βιβλίο τούτο, αστήρικτη υποθετική ερώτηση, δηλαδή μια ανακρίβεια που είναι χωρίς νόημα.

ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΖΟΥΜΕ λοιπόν πως το χωριό Σενίτσας Μαργαριτίου – Πάργας υπάρχει και υπήρχε περισσότερα από 500 χρόνια πριν να περάσει από εδώ ο Άγιος Κοσμάς. Τούτο τεκμηριώνεται:

1) Το 1984 έχω γράψει στην εφημερίδα «ΕΝΟΤΗΤΑ» που αναδημοσιεύτηκε στο 214 φύλλο της εφημερίδας «ΝΕΑ ΤΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ» Απρίλιο 2006 ένα άρθρο για την ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΙΟΣΕΝΙΤΣΑΣ, και αναφέρω εκεί ότι η γιαγιά μου (που είχε γεννηθεί γύρω στο 1850, και πέθανε το 1960) μου έλεγε: Το χωριό Σενίτσα προέρχεται από το χωριό Παλιο – Σενίτσα, πριν την Άλωση της Πόλης το 1453 δηλαδή πριν να Τουρκέψει η Ελλάδα. Σήμερα εκεί είναι χαλάσματα και απομεινάρια του χωριού είναι μόνο η Εκκλησία της ΠΑΝΑΓΙΑΣ που έχει ιστορία περισσότερα από 700 χρόνια!

2) Ο Λόγιος – Ιστορικός, Δάσκαλος Σπ. Μουσελήμης, το 1959 στην Ιστορία του Μαργαριτίου επιβεβαιώνει ότι ερείπια του Παλιού χωριού της Σενίτσας υπάρχουν στην Παλιοσενίτσα.

3) Ο Κώστας Μιχαηλίδης στην ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΓΑΣ 1958 στη σελ. 25 γράφει

ότι: «Το 1537 που καταστράφηκε η Πάργα από τον Μπαρμπαρόσα... οι Πάργιοι σκόρπισαν. Μερικοί κατέφυγαν στη Κέρκυρα, λίγοι πήραν τα βουνά και οι περισσότεροι κατέφυγαν στα ομόθρησκα σύμμαχα γειτονικά χωριά, Ράπεζα, Αγιά, **Σενίτσα**, Αρπίτσα... κλπ.»

4) Ο Βασίλης Κραφίτης στην ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ 1992 γράφει στην σελ. 43:

«Την 10 Ιουνίου 1562 ο Μπαϋλος της Κέρκυρας ανέφερε ότι εκδόθηκε διάταγμα με το οποίο απελάθηκαν οι κατωτέρω Θέσπρωτοι:... Ντίνος Κόντης από την Σενίτσα, ... Γιάννης Γιανναράκος, από την Αγιά... Σταμάτης Γιάννης, Μίσης, από την Σενίτσα κλπ...»

Συνεπώς είναι επιβεβαιωμένο ότι η Σενίτσα Μαργαριτίου – Πάργας είναι γνωστό ως χωριό Σενίτσα πολλά χρόνια πριν να περάσει από εκεί ο Άγιος Κοσμάς. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία, ότι οι κάτοικοι της Σενίτσας Μαργαριτίου – Πάργας δεν ήρθαν στην Σενίτσα μετά το πέρασμα του Αγίου Κοσμά, αλλά είναι γηγενείς, αυτόχθονες, ανέκαθεν εντόπιοι και σίγουρα περισσότερο από 500 χρόνια πριν από τον Άγιο Κοσμά.

γ) Η επιστολή του Κοσμά του Αιτωλού προς τους κατοίκους της Σενίτσας.

Παρά το γεγονός ότι ο συγγραφέας έχει διευκρινίσει ότι δεν κάνει έρευνα σε βάθος, αλλά μεταφέρει στο βιβλίο της υπάρχουσες καταγραφές από διάφορους συγγραφείς, ή πληροφορίες εντοπίων κατοίκων από τα μέρη που πέρασε ο Άγιος Κοσμάς, όμως στο χωριό Σενίτσα Μαργαριτίου – Πάργας δημιουργεί μόνος του αμφιβολίες, όχι μόνο αν πέρασε από την σημερινή Σενίτσα που ήδη έχουμε απαντήσει, αλλά, και αν έγραψε προς τους κατοίκους της Σενίτσας επιστολή και αν όρισε επιτροπή για την ίδρυση Σχολείου ο Άγιος Κοσμάς. Η αμφισβήτησή του δεν έχει νόημα για τους κατοίκους της Σενίτσας να γράφεται σε βιβλίο, κάτι που ο ίδιος διερωτάται μεν αλλά δεν απαντάει ξεκάθαρα στα γραφόμενα του ΙΕ΄ κεφαλαίου του βιβλίου τούτου.

Το σίγουρο είναι πως οι κάτοικοι της Σενίτσας δεν έχουν κανένα λόγο να απαντήσουν στις διερευνητικές σκέψεις του συγγραφέα. Άλλωστε μισή απάντηση την δίνει ο ίδιος ο συγγραφέας που **στολίζει το εξώφυλλο του βιβλίου** με την **φωτογραφία του Σχολείου**, όπου στη Λεζάντα γράφει: «Το σχολείο που έχτισε ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός στη Σενίτσα (Ελευθέρι)». Σημειώνω πως η φωτογράφιση έχει γίνει από τον ίδιο τον συγγραφέα τον Χρ. Σ. Ευαγγέλου.

Την άλλη μισή απάντηση για την επιστολή που έστειλε στους κατοίκους Σενίτσας (Μαργαριτίου) και την επιτροπή που όρισε ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός για να χτιστεί το Σχολείο, την έχει δώσει προ πολλού ο Μακαριστός επίσκοπος Τίτος ο Α΄ που επικύρωσε την γνωστοποίηση της επιστολής προς τους κατοίκους της Σενίτσας.

Παραμένει όμως σε πολλούς κατοίκους της Σενίτσας (Ελευθέρι) το ερώτημα, τίνα λόγο έχει ο κ. Ευαγγέλου να αμφισβητεί την επιστολή του Αγίου Κοσμά προς τους κατοίκους της Σενίτσας Μαργαριτίου; Υπάρχει μήπως κάποιο άλλο χωριό που διεκδικεί την συγκεκριμένη επιστολή; Όχι βέβαια! Τότε προς τί δημιουργεί πρόβλημα ο ίδιος ο κ. Ευαγγέλου στο βιβλίο του, χωρίς σοβαρό λόγο, αφού έχει ρητά διευκρινίσει ότι δεν έκανε έρευνα αλλά μόνο καταγραφή γεγονότων και πληροφορίες για την ζωή και το έργο του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού;

Όμως εγώ, καλόπιστα και καλοπροαίρετα για τον Χρ. Ευαγγέλου, που τον διαβάζω τακτικά και μου «αρέσει το γράψιμό του», προβαίνω εδώ σε κάποιες διασαφηνίσεις:

1) Το επιχείρημα, ότι με την χρονολογία (28 Ιουλίου 1779) που φέρει η επιστολή του Αγίου Κοσμά, θα βρει την λύση, σε ποια Σενίτσα, την έστειλε, δεν είναι σίγουρο!

ΔΙΟΤΙ:

Όπως αναφέρει ο Χαρ. Βασιλόπουλος (ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός. 1961 και σελ. 191) ο Άγιος Κοσμάς «γυρίζει όλη την Ήπειρο σαν σβούρα. Δεν μπορούμε να τον παρακολουθήσουμε»....

Στις μετακινήσεις του δεν είχε προκαθορισμένο πρόγραμμα, «αλλά είχε ένα γενικό σχέδιο που ανάλογα με τις ποικίλες συνθήκες αναγκαζόταν να το τροποποιεί και να το προσαρμόσει στην κατάσταση της στιγμής».
(Μενούνος. Ιωαν. ΚΟΣΜΑ ΑΙΤΩΛΟΥ... 1971. σελ. 239).

Ο ισχυρισμός του συγγραφέα (σελ. 169), ότι «από το Μαργαρίτι πέρασε την πρώτη φορά το 1776 και ξαναπέρασε, χωρίς όμως να αναφέρεται τότε ακριβώς.» ... Δεν ευσταθεί. Ήδη αναφέρεται στο βιβλίο ότι 2 Μαρτίου 1779 περνούσε Παραμυθία – Μαργαρίτι.

Όπως αναφέρει ο Μενούνος Ι. «δεν είναι όλες οι μετακινήσεις του Αγίου Κοσμά ακριβώς καθορισμένες, ούτε τοπικά ούτε χρονικά γιατί οι ημερομηνίες που διαθέτουμε είναι λιγοστές και σκόρπιες».

Ο Σάκκος Στερ. στο βιβλίο του «Απόστολος του Σκλαβωμένου Γέννους » σελ. 57 επισημαίνει ότι «ο Πατροκοσμάς ακολουθώντας την Αποστολική τακτική δεν παραμένει για πολύ σε ένα τόπο».

Πράγματι, τον βρίσκουμε σε διάφορους τόπους χωρίς ημερολογιακή σειρά. Από τις επιστολές του και τις διάφορες περιγραφές παρατηρούμε ότι οι διαδρομές του δεν έχουν τοπικό και χρονολογικό προγραμματισμό. Είναι απρόβλεπτος ο Άγιος Κοσμάς. Τον βρίσκουμε στο Ζάλογγο τον Γενάρη του 1779 και μετά έρχεται Παραμυθία – Μαργαρίτι 2 Μαρτίου 1779, ενώ πάλι Μάρτιον τον ξανά βρίσκουμε Παπαδάτες, μετά περνάει από Καμαρίνα και τέλος Μαρτίου φθάνει Πρέβεζα. Όμως σε λίγες μέρες ξανά γυρίζει στο Μαργαρίτι, όπου στις 18 Απριλίου 1779 στην τοποθεσία «Μαυρολιθάρι Μαργαριτίου» τον επισκέπτεται ο κατάσκοπος Μαμωνάς . (ίδε Χαρ. Βασιλόπουλος Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός) (1961) 2008 σελ. 178). Στην συνέχεια τον βρίσκουμε 30 Απριλίου 1779 στην Πάργα (Χαρ. Βασιλόπουλος σελ. 181-182).

Μετά την Πάργα ξανά γυρίζει περιοχή Πρέβεζας για να τον βρούμε Μάιο 1779 στην Άρτα και χωριά της Άρτας.

Μετά τα χωριά της Άρτας επιστρέφει χωριά Ιωαννίνων και Φιλιατών, και τον Ιούλιο 1779 τον ξαναβρίσκουμε σε χωριά της Β. Ηπείρου. Ήταν πράγματι γρανιτένιος, «παιδί της θύελλας και της αστραπής», (Φ. Μιχαλόπουλος σελ. 105) ακούραστος άνθρωπος...

Έστειλε επιστολές σε χωριά της Β. Ηπείρου, που όμως μερικές δεν ταιριάζουν χρονολογικά με σειρά γεωγραφικά (τοπογραφικά) των χωριών που πέρασε και μίλησε. π.χ. Στους Κρόγκους βρισκόταν στις 10 Ιουλίου 1779 που έστειλε επιστολή στους κατοίκους Σιρακατών του Δέλβινου.

Ο Αυγουστίνος Καντιώτης αναφέρει ότι η επιστολή προς κατοίκους Χάλιου Ιούλιο 1779 αφορά και τους κατοίκους Μουζίνας. Όμως τα χωριά Μουζίνα και Χάλιο είναι μακριά μεταξύ τους και ανάμεσα από αυτά τα χωριά είναι το χωριό Κρόγκοι.

Ο Φ. Μιχαλόπουλος (σελ. 115) λέει, ότι μετά από αυτά τα χωριά πήγε στη Δρόβιανη, όπου «μ' ημερομηνία 15 Ιουλίου 1779» έγραψε στους κατοίκους επιστολή για την συντήρηση του σχολείου. Και, κατά τον Φ. Μιχαλόπουλο, μετά έφθασε στη Σενίτσα, όπου τον βρίσκουμε στο τέλος Ιουλίου 1779.

Συνεπώς στο βιβλίο Χρ. Ευαγγέλου (σελ. 40) αναγράφεται λάθος ότι έφτασε στις 15 Ιουλίου 1779 στη Σενίτσα ο Άγιος Κοσμάς. Είναι από πολλούς συγγραφείς καταγεγραμμένο ότι ο Άγιος Κοσμάς στις 15 Ιουλίου 1779 βρισκόταν στην Δρόβιανη της Β. Ηπείρου και όχι σε χωριό Σενίτσα. Στη Σενίτσα έφτασε τέλος Ιουλίου 1779.

Συνεπώς, ως άνθρωπος απρόβλεπτος, ακούραστος, ως «παιδί της θύελλας και

της

αστραπής» που ήταν ο Άγιος Κοσμάς, ήταν μέσα σε λογικά χρονικά πλαίσια και φυσικές του δυνατότητες να βρίσκεται στις 28 Ιουλίου 1779 στη Σενίτσα Μαργαριτίου, και στις 4 Αυγούστου 1779 στα ΓΙΑΝΝΕΝΑ, όπου στη Περίβλεπτο έκανε και το τελευταίο κήρυγμα του στην Ήπειρο.

2) Όσο για το αν υπάρχουν δυο χωριά με το όνομα Σενίτσα, εμάς, τους κατοίκους της Σενίτσας Μαργαριτίου – Πάργας, μας είναι αδιάφορο. Η Σενίτσα μας έχει την δική της ιστορία από πολλές εκατονταετίες. Ονομάζεται σήμερα Ελευθέρι (προς τιμή της Σενίτσας), επειδή στα χρόνια της Τουρκοκρατίας οι κάτοικοί της παρέμειναν αδάμαστοι, αντιδρούσαν κατά των Αγάδων του Μαργαριτίου, και κράτησαν ανεπηρέαστη και ελεύθερη την χριστιανική και Εθνική Ελληνική Συνείδηση. «Ήταν ένα Μικρό Σούλι, μαζί με το Λιβαδάρι, στα ριζά των βουνών Μπετζεβελιός και Κρασιά».

Σημειώνουμε ακόμη ότι ο Κοσμάς ο Αιτωλός συνήθιζε να κηρύττει μόνο σε καθαρά χριστιανικά χωριά και να χτίζει σχολεία. Στα ανάμικτα χωριά μιλούσε καμιά φορά χωρίς να χτίζει σχολεία, ενώ τα αμιγή μουσουλμανικά χωριά δεν τα επισκέπτονταν καθόλου. **Η Σενίτσα ήταν γνήσιο χριστιανό χωριό!**

3) Η πρόταση του κ. Ευαγγέλου για έρευνα των Δημοτολογίων Σενίτσας και Μαργαριτίου για να βρεθούν επίθετα που αναγράφονται στην αναφερομένη επιστολή και «μέχρι που φθάνει η ρίζα τους», δεν έχει πρακτική σημασία.

Πού να βρεθούν τέτοια Δημοτολόγια, αφού τότε όλα τα επίθετα ήταν κλιμακωτά ήτοι: Το παιδί μιας οικογένειας είχε επίθετο το όνομα του πατέρα του. Ο πατέρας του παιδιού είχε για επίθετο το όνομα του δικού του πατέρα. Π.χ. ο Πύλιος του Νάσιη Κολιού ή ο Πύλιο Νάσιης. Επίσης ο Γιάννης ΣπυροΓιάννης το παιδί, και ΣπυροΓιάννης ο πατέρας κλπ.

Τέλος, τονίζω με έμφαση ότι τα ονόματα που αναγράφονται στην επιστολή του Αγίου Κοσμά προς τους κατοίκους της Σενίτσας ήταν υπαρκτά στη Σενίτσα Μαργαριτίου, και ο απόγονοι τους, ή έχουν παρόμοια επίθετα σήμερα ή έχουν μετοικήσει σε Πάργα – Μαργαρίτι και άλλα γειτονικά χωριά. (ίδε Κωσ. Μιχαηλίδης Η Ιστορία της Πάργας, σελ. 29, 30).

Οι παππούδες των παππούδων μας, μας έχουν αφήσει τις βάσιμες πληροφορίες ότι το Σχολείο της Σενίτσας κτίστηκε με γραπτή εντολή και επιτροπή που όρισε ο Πάτερ Κοσμάς ο Αιτωλός. Ο Άγιος του τόπου μας!

Συμπερασματικά, επειδή «τα γραπτά μένουν» δεν ενδείκνυται να γράφονται σε βιβλία, ούτε «προβληματισμοί», ούτε «ασάφειες» ούτε «ανακρίβειες».

Καλόπιστα και με εκτίμηση στο πρόσωπο του συγγραφέα Χρ. Ευαγγέλου, καθώς και με σεβασμό και λατρεία στον Άγιο του τόπου μας Κοσμά τον Αιτωλό!

Ιανουάριος 2011

Μάρκος Ε. Θάνος

.....

Η αφορμή για την πολύπονη αυτή εργασία που έκανε ο συμπατριώτης μας Μάρκος Ε.Θάνος απο το Ελευθέριο (Σενίτσα) ήταν η αμφισβήτηση του συγγραφέα κ. Χρ. Ευαγγέλου, στο βιβλίο του που εκδόθηκε το 2010 με χορηγό τον τότε Δήμο Μαργαριτίου, με τίτλο: Κοσμάς ο Αιτωλός και υπότιτλο Ο Άγιος των Παιδικών μου Χρόνων, αναφορικά με το εάν ο Πατροκοσμάς στην δέκατη επιστολή του,

απευθύνεται προς τους κατοίκους της Σενίτσας Μαργαριτίου, η κάποιας άλλης Σενίτσας, και μήπως η Σενίτσα Μαργαριτίου, οικίστικε απο κατοίκους κάποιας άλλης Σενίτσας που βρίσκετε στην Βόρειο Ήπειρο.

Η γκρίζα αυτή αμφισβήτηση απο τον κ. Ευαγγέλου, (που πιστεύω αθέλητα έγινε), δημιούργησε πολλά ερωτηματικά και δυσαρέστησε τους κατοίκους της περιοχής μας, όχι μόνο των Ελευθεριωτών αλλά και ευρύτερα.

Η ιστοσελίδα μας έχει στην διάθεση της και άλλη επιστολή διαμαρτυρίας απο άλλους γεροντότερους, όπως ο εκλιπών σήμερα Ευθύμιος Νάστας, πρώην γραμματέας της Κοινότητας Ελευθερίου, ο οποίος μάλιστα έδωσε πληροφορίες στον συγγραφέα κ. Ευαγγέλου που του ζητήθηκαν, σχετικά με το πέρασμα του Αγίου Κοσμά στην Σενίτσα, και την ευρύτερη περιοχή Επαρχίας Μαργαριτίου τότε.

Ο κ. Νάστας ενέφερε τότε και μαρτυρίες που είχε ακούσει απο τους παλαιότερους. Γνωρίζουμε ότι μια πλειάδα απο συγγραφείς έχουν εκδώσει βιβλία για τον Πατροκοσμά. Σε κανένα απο αυτά δεν μπαίνει η αμφισβήτηση την οποία βάζει ο κ. Χρ. Ευαγγέλου στο βιβλίο αυτό, χωρίς κανέναν απο τους κατοίκους της περιοχής μας να του έχει αναφέρει κάτι τέτοιο.

Η ιστοσελίδα μας επικροτεί και συγχαίρει τον κ. Θάνο για την αξιέπαινη εργασία του, όπου με σαφήνεια και τεκμηριωμένες επισημάνσεις αποδεικνύει, ότι ο Κοσμάς ο Αιτωλός αναφέρεται στη δικιά μας Σενίτσα Μαργαριτίου, και όχι κάπου αλλού!!!

Προσεχώς θα αναρτήσουμε και την επιστολή του εκλιπόντος Ευθυμίου Νάστα όπου και αυτός διαμαρτύρεται για την ανακρίβεια αυτή τον Σεπτέμβριο του 2011 την οποία έστειλε στα Νέα του Μαργαριτίου. Επειδή, όπως και ο κ. Θάνος εύστοχα επισημαίνει στην παρούσα εργασία, τα ΓΡΑΠΤΑ ΜΕΝΟΥΝ θεωρώ απαραίτητο, το συγκεκριμένο βιβλίο να αποσυρθεί και να επανεκδοθεί διορθωμένο προς αποκατάσταση της ιστορικής πραγματικότητας.

Η άποψη μου αυτή στοχεύει πρωτίστως στην ιστορική πραγματικότητα, την οποία οφείλουμε να διαφυλάξουμε ως Έλληνες, και δεν στρέφεται σε καμιά περίπτωση κατά του συγγραφέα, τον οποίο εκτιμούμε για την προσπάθεια του.

Επιτρέπεται η μερική ή η ολική αναδημοσίευση της εργασίας μόνο μετά από αναφορά της ιστοσελίδας και του συγγραφέα.

Αναδημοσίευση:

Θωμάς Στ. Γκίνης Νοέμβρης 2013